

©Erwin Christis

HOGE KEMPEN // KANDIDAAT WERELDERFGOED

EROP UIT!

©Anneleen Mengels

Het Nationaal Park Hoge Kempen en de aangrenzende mijnsites van Waterschei, Winterslag, Zwartberg en Eisden staan sinds juni op de Indicatieve Lijst van UNESCO WERELDERFGOED.

Na een haalbaarheidsonderzoek van 12 maanden werd door de Vlaamse Overheid beslist dat dit dossier voldoende kansen biedt op een erkenning als Werelderfgoed. De aanmelding op de Indicatieve Lijst is een eerste stap in de voorbereiding op deze mogelijke erkenning.

Wat dit precies allemaal inhoudt, wat de kansen zijn, enzovoort, lees je allemaal in het uitgebreide dossier in deze krant (p. 3-6).

**Zondag
25 september 2011**

**NATIONAAL PARK
IN BEWEGING**

Sportief genieten in het Nationaal Park!
zie p. 7

**Zondag
2 oktober 2011**

**WANDELHAPPENING
DUINENGORDEL**

Verken de vernieuwde wandelgebieden van de Duinengordel!
zie p. 8

Het Regionaal Landschap Kempen en Maasland in het noordoosten van België Limburg bestaat uit de grenzeloze landschappen van de Hoge Kempen, Kempen-Broek en de Maasvallei. Ontdek de uitgestrektheid van het Nationaal Park Hoge Kempen, geniet van de stilte in Kempen-Broek of strum langs de Maas.

Hieronder ontdek je de nieuwwits uit deze streek met streken...

**JOUW STREEK: ONVERVALSBAAR ...
ONVERVANGBAAR**

© RUM

Het is weer zover! Overal problemen horen en stuiten met hun rijpe besen. Voor het oogtelende van Groeneweg, zwijgt de lat die jaar geweldig hoog: ze willen meer met 2 ton vers zaad van "Planten van Hier" versnaden. In hoerode dit haatbaar is, hangt af van wat Moeder Natuur in de aanbesteding heeft. Dit derde oogtelende belooft in ieder geval een klapper van formaat te worden. De ijverige plukkers hadden maar liefst 26 kg van de kostbare inlander

Op 4 september werd het nieuwe vandelgebied Etrikamp-Ellikom officieel geopend. Het vandelgebied omvat 4 wandelingen, samen goed voor 30 km vandeltoer op de grens van Gier en Meeuwen-Grutloot!

De wandelroutes leiden je langs en door de vallei van de Aarek en de oelien van de Jongmansbeek.

De vallei van de Aarek is nog een intact biotoop, de beek wordt rechtgetrokken en de waterhuishouding is nagenoeg in originele staat bewaard. In de volgorde zijn de beken vnt je, rielanden,

Op 4 september werd het nieuwe vandelgebied Etrikamp-Ellikom officieel geopend. Het vandelgebied omvat 4 wandelingen, samen goed voor 30 km vandeltoer op de grens van Gier en Meeuwen-Grutloot!

De wandelroutes leiden je langs en door de vallei van de Aarek en de oelien van de Jongmansbeek.

De vallei van de Aarek is nog een intact biotoop, de beek wordt rechtgetrokken en de waterhuishouding is nagenoeg in originele staat bewaard. In de volgorde zijn de beken vnt je, rielanden,

© Anandaram Kumpati

© Anneleen Mengel

3

Volgens het woordenboek is het dat wat men geërd heeft. Maar er is meer, het is ook dat wat we willen overerven aan onze kinderen. Voor de Hoge Kempen kan dat bijvoorbeeld een zeldzaam stukje natuur zijn zoals de Ziepebeekvallei, een schilderij van Emile Van Doren, een traditie zoals de Sint-Barbaraverier, een waternorm op de Bosbeek, de schachtbok van de steenkoolmijn van Waterschei of de 100-jarige timwijk van Eisdén.

UNESCO is een onderdeel van de Verenigde Naties en ontfermt zich over onderwijs, wetenschap en cultuur op internationaal vlak. De lidstaten van de Verenigde Naties, die ook van UNESCO, sloten in 1972 de Werelderfgoed Conventie af. Dat gebeurde uit bezorgdheid voor het verdwijnen van erfgoed wereldwijd, niet bepaald ergoed dat op een goede manier een

gebruiksvrijheid van kennis en informatie gebreken of ontwikkeling uit zijn de werelddeschiedenis illustreert, erf waardig is om zichzelf zoals bepaalde stukken regeneerd). Het gaat dus niet alleen om grote "wereldwonderen" zoals de piramides in Egypte of de Chinese Muur, maar om elk deeltje van de aardbol dat op een goede manier een stukje geschiedenis vertegenwoordigt.

de Hoge Kempen is een ruime streek: welk gebied namen we nu precies onder de loep? Het valt geheel of gedeeltelijk binnen de gemeenten AS, Dilsen-Gorret, Genk, Lanaken, Maaseik, Maasmechelen, Opglabbeek en Zutendaal. De kern van het gebied bestaat uit het Nationaal Park Hoge Kempen. Dat wordt omringd door andere bossen, heide- en natuurgebieden, dorpskernen en beken. Bovendien sluiten ook de

© Mijchel Doedee

"De ware ontdekkingsreis is geen spreuk opocht naar nieuwe landschappen, maar het warmen met nieuwe ogen" is een uitspraak die klopt als een bus! Een vogelvlieghoër zal een landschap heel anders bekijken dan iemand die er wil wandelen en picknicken. En heb je er al eens gedacht om onze Hoge Kempen in een erfgoedtril te bekijken? Op bepaalde plekken in de Hoge Kempen (Klaverberg, Eisdien, As, Mechtelse Heide, Pietersheim ...) kan je in één blikveld duizenden jaren aan geschiedenis overschouwen.

is, is uniek voor Europees gebied.

AND THE NOMINEES ARE...

Om Werelderfgoed te worden moet je gebied voldoen aan één van de 10 UNESCO-criteria. We hebben nu al eens gespiekt en de Hoge Kempen zou zelfs aan 3 van die criteria kunnen beantwoorden! En wel op deze manier...

Wat ons landschap zo uniek maakt in de wereld, is dat de omschakeling van een landbouw- naar een industriële maatschappij gebeurde overal in de Westerse samenleving, maar in de Hoge Kempen is gebeurd op een andere manier. Het landschap is nu nog goed zichtbaar en zelfs typerend voor het landschap.

Dit soort overgangsfase wordt door geen enkel ander gelijkaardig Werelderfgoed-

Criterium 4:
Culturele goederen zijn een uitzonderlijk voorbeeld van een [...] landenschap, dat

De Hoge Kempen is een uniek en representatief voorbeeld van een belangrijke fase uit de westerse geschiedenis, met name de radicale omwenteling van een land naar een industrieel economisch systeem.

Criterium 6:
Culturele goederen zijn materieel of immaterieel verbonden met gebeurtenissen of levende tradities, [...] met artistiek of literair werk van uitzonderlijke opmerkelijke betekenis.

Het cultuurlandschap van de Hoge Kempen is (im)materieel verbonden met de universele betekenis.

Criterium 8:
Natuurlijke goederen vertonen bijzondere geologische, geomorfologische of
sociologische kwaliteiten.

De Dode Kempen is in Europa qua gaafheid en omvang het best bewaarde voorbeeld van een tijdens de laatste Ijsijden gevormde rivierpuin-geel. Alle representatieve elementen (rolketen, grindafzettingen, glaciële bodemprofielen, droogdalen, bezanden, stranden) geven overtuigende wijze bodeimpies in de staat-wetelijke vorming van West-Europa.

©Anneleen Mengels

EN WAT GEBEURT ER MET MIJN ACHTERTUIN?

Het atekenen van de grenzen van een Werelderfgoedgebied is een gedetailleerde opdracht die niet zomaar door één persoon kan gedaan worden. De grenzen kunnen heel grillig zijn omdat sommige delen van het landschap wel in aanmerking komen en anderen niet. De eigenaars, beheerders en andere betrokkenen van de "erfgoedwaardige" gebieden, zullen sowieso mogelijk en geraadpleegd worden.

lokale erfgoed (in tuinwijken).

WAT EEN WERELDERGOED- ERKENNING OPLEVERT ...

Zowel de Werelderfgoedlijst als de weg er-naar toe, leveren een positieve dynamiek op voor een regio. Zo krijgt zij onder andere samenwerking en steun tussen de verschillende betrokkenen, een (nog) mooier landschap, een sterk samenhangend gebied dat eruit springt in Vlaanderen, bloei van duurzame toerisme met een economische groei in bv.b. de horeca en natuurlijk een levendig lokaal cultuurel en erfgoedbezuizijn met bijhorende evenementen. Het zet de regio op de internationale kaart en dat biedt heel wat voordelen, want onbekend is onbetwist. Het zal investeerders aantrekken en inspireren om werk te maken van het lokale erfgoed (zoals restauratieprojecten in tuinvuiken).

©Kristien Wintmolders

WERELDERFGOED IN 5 STAPPEN

HET WERELDERFGOECOMITÉ BESLIST.

De besluiten van de evaluatieprocedure worden voorgesteld aan de lidstaten van het Wereld-
erfgoedcomité, die éénmaal per jaar samenkomen. Zij beslissen dan of de Hoge Kempen op de
Werelderfgoed Lijst terecht komt.

WIE?

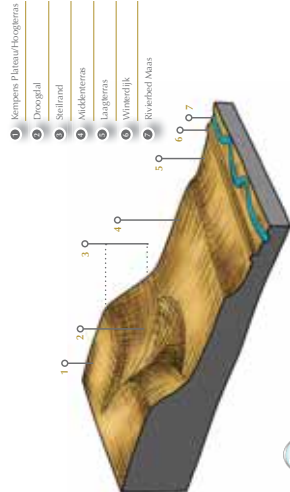
Het nominatietraject loopt in opdracht met steun van de Vlaamse Overheid (Onroerend Erfgoed), gemeente Maasmechelen, stad Genk en provincie Limburg. Daarboven, en niet in het minst, kunnen we beroep doen op de expertise van onder andere het Gallo-Romeins Museum, de LIKONA-wedergroep Geologie, het Agentschap voor Natuur en Bos, Heemkring Heidebloemke, Stichting Erfgoed Eisden, Erfgoedcel Mijngedroef, het Provinciaal Natuurcentrum, het Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed, Stedio vzw en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed.

©Anneleen Mennels

FOCUS OP ... HET KEMPENS PLATEAU

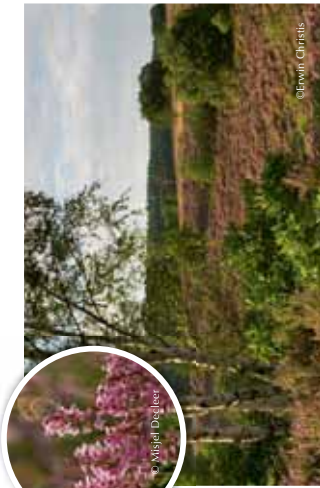
Je beseft het meestal niet omdat je er uit de hoger gelegen Ardennen en Eifel, op loopt, woont, werkt, rijdt... maar de Hoge Kempen wordt gevormd door een meergevoerde materiaal zich steeds hoger op tot een watervormige afzetting: het Kempens Plateau. Gaandeweg heeft de Maas een vallei uitgeschoord in haar eigen puin, waardoor de huidige rivier teen voerde ijs, zand en grind mee van

Intussen 60 meter lager ligt dan voorheen. Dat insnijden gebeurde in verschillende fasen, waardoor rivierterrassen werden gecreëerd. De overgang tussen die terrassen is zo bruisak dat ze de "steilrand" van het plateau wordt genoemd. Deze rand loopt van Lanaken tot Maaseik over een lengte van zo'n 20 kilometer. Ze vormt

FOCUS OP ... DE HEIDE

In de prehistorie, meer bepaald rond 1.500 v.C., was de Hoge Kempen een landschap met veel loofwoud, hier en daar wat grasland en heide. Heide is namelijk een struik die perfect overleeft op een weinig vruchtbare zandbodem, zoals die van de Hoge Kempen. De toenmalige bewoners trokken inmiddels niet meer rond, maar vestigden zich meer en meer. Ze bleven waar ze waren, hielden wee en bouwden huizen. Daarvoor was ruimte en hout nodig. Steeds meer gingen ze hout kappen, ontbossing vond stilaan plaats op grote schaal. De uitgeputte grond die daardoor ontstond, vormde de ideale bodem voor heide. Wist je dat heide-

FOCUS OP ... DE TUINWIJKEN

Door het ontwerpen van tuinwijken voorzorg de ondernemer in gezonde woongegeenheid voor zijn arbeiders. Natuurlijk kwam hier ook zelfbelang bij kijken: door het bouwen van woningen dichtbij de fabriek, werden werknemers op zekere manier gebonden aan hun baan. De tuinwijken zoals we ze hier kennen, zijn rechteerke realisaties van het zogenaamde "garden city"-concept, dat dateert uit het begin van de 20e eeuw. De huisvesting van werknemers moest vooral op een aangename manier

Nationaal Park in beweging is dit jaar aan zijn 2de editie toe. Het is de jaarlijkse afspraak om de prachtige natuur van het Nationaal Park Hoge Kempen op een sportieve manier te ontdekken.

Het evenement wil jong en oud aanspreken om het Nationaal Park te verkennen. Dit kan te paard, te voet, per fiets of mountainbike, telkens via speciaal voor de gelegenheid uitgesplitte trajecten!

Er zijn gezinsfietsroutes, wandelroutes, trajecten voor wieleroerders en mountainbikers en een ruiters- en mentocht.

PRAKTISCH

Waar? Luchtmachbasis van Wiemeer, 3690 Zutendaal

Wanneer? Zondag 25 september 2011

Wie? Iedereen! Er zijn inspanningen geleverd om de activiteiten toegankelijk te maken voor personen met een beperking.

Prijs? €3 per persoon - kinderen < 12 jaar gratis - vooraf inschrijven is niet nodig!
Meer info: www.nationaalparkinbeweging.be of www.blosso.be

Nationaal Park in Beweging is het resultaat van een nauwe samenwerking van Blosso en Rotary Genk-Staalen. De opbrengsten van dit evenement worden gebruikt ter ondersteuning van initiatieven die het Nationaal Park beter toegankelijk maken voor mensen met een beperking.

NATIONAAL PARK IN BEWEGING // ZONDAG 25 SEPTEMBER

En je gezin mee te nemen op een ontdekkingsreis door de wereld van het bos. Avontuurlijke hindernissen en allerlei natuurproefjes gunnen je een andere kijk op het bos. Ook het Agentschap voor Natuur en Bos, de beheerder van het Nationaal Park, zal hier paraat staan zodat ook moderne boshoud voor jou geen geheimen meer heeft.

Hieronder krijg je een overzicht van het volledige sportieve aanbod:

TRAJECTEN TE VOET

Wonderwandeling	Belevingswandeling van 2,5 km, gecombineerd met avontuurlijke hindernissen en natuurproefjes onder begeleiding van de Rangers van het Nationaal Park. (Ideaal voor jonge gezinnen!)	Vrije start tussen 10-16u.
Wandeling	Recreatieve wandeling van 7 km.	Vrije start tussen 8-14u.
Jogging	Sportieve wandeling van 14 km.	Vrije start tussen 8-14u.
	Recreatieve bosloop van 4 km of 10 km.	Vaste start om 11u.
		Vrije start tussen 13-16u.

TRAJECTEN MET DE FIETS

Gezinsfietsocht *	Gezinsfietsocht van 17 km.	Vrije start tussen 10-15u.
Wielersfietsocht *	Gezinsfietsocht van 26 km.	Vrije start tussen 10-15u.
Mountainbike * * *	Tocht van 60 km over rustige wegen.	Vrije start tussen 8-14u.
	Onvergetelijke omloop van 45 km.	Vrije start tussen 8-14u.
	* incl. begeleiding ** alpinistatiele voorzien	

TRAJECTEN TE PAARD

Paardrijden-nemen *	Traject van 24 km.	Vrije start tussen 8-14u.
	* incl. begeleiding	

De Wonderwandeling is een actie in het kader van het Europese project WEACAN. WEACAN is een acroniem en staat voor 'Working Together for Economically Prosperous Communities through Assets of Natural Heritage'. Het doel van dit project is de natuurlijke rijkdom van het Nationaal Park te promoten als een economische troef voor de regio. Belangrijk hierbij is zoveel mogelijk mensen in contact te brengen met natuur en hen de waarde van deze natuur te laten inzien. Nationaal Park in Beweging en de Wonderwandeling in het bijzonder zijn hertoe een uitgelezen kans.

Naast het Regionaal Landschap Kempen en Maasland vzw zijn er nog 5 andere organisaties partner in dit project, m.n. Groundwork Wales en behalve of the Valleys Regional Park, Wales – UK, Welsh Government, Wales – UK, Parc Naturel Régional de l'Avenir (FR), Espaces Naturels Régionaux (FR), Parc Naturel Régional Scarpe Escaut (FR).

Voor uitvoering van het project ontvangen de partners financiële steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling via Interreg IV B – Noord-West-Europa.

WANDELEVENEMENT DUINENGORDEL //

ZONDAG 2 OKTOBER

De vroegere wandelgebieden Donderslag, Gruitroderbos, Solterheide, Opoeteren, Schootsheide en Dornerheide waren dringend aan vernieuwing toe. De routes werden dan ook, in het kader van het Europese Interreg-project Grenzeloos Wandelen, samen met alle betrokkenen grondig onder de loep genomen en verbeterd.

De nieuwe, herwerkte routes zijn ingedeeld in 3 wandelgebieden: Oudsberg, Donderslag en Solterheide. Drie gebieden met stuk voor stuk bijzondere eigenschappen ... je kunt er verdwalen tussen stuifduinen, genieten van de stilte, Samen goed voor 165 km wandelplezier!

De Oudsberg, de grootste landduin van Vlaanderen, is bovendien erkend als natuurreservaat en wordt, net als de omringende bossen, beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos. Iedereen is welkom om op zondag 2 oktober vanaf 10u30 deze vernieuwde wandelroutes te komen verkennen. Voor de gelegenheid zijn er 3 verkenningstochten uitgestippeld, die je richting Oudsberg leiden. Onderweg kan je even op adem komen in het speciaal voor de gelegenheid ingerichte 'Boscaf  '. Boswachters staan op de routes klaar met leuke weetjes over het beheer van deze natuurlijke schatkamer.

Je kan starten op 3 verschillende locaties :

Startplaats 1

Royerplein 1, 3670 Gruitrode (Meeuwen-Gruitrode) – 10,5 km / 7,2 km

Je vertrekt hier voor een wandeling van 10,5 km maar deze kan ingekort worden tot 7,2 km. Je passeert dan wel niet langs de Oudsberg.

Startplaats 2

Kerkhof Opglabbeek, Oude Kerkstraat 72, 3660 Opglabbeek – 9 km / 6 km

De wandeling is 9 km lang maar kan ingekort worden tot 6 km. Je passeert dan wel niet langs de Oudsberg.

Startplaats 3

Camping Zavelbos, Kruising Weg naar Opoeteren & Bergeinestraat, 3660 Opglabbeek

De wandeling is 9,7 km lang maar kan ingekort worden tot 7 km.

Het belooft alvast een gezellige namiddag te worden!

 Erwin Christis

 RLKM

 RLKM

NIEUWE WANDELKAARTEN VERKRIJGBAAR !

De Duinengordel omvat nu 3 wandelgebieden, 3 pareltjes met elk hun eigen karakter. Het wandelgebied Oudsberg is de ideale kennismaking met de erg karakteristieke landduinen in deze omgeving. De Oudsberg is bovendien de grootste landduin van Vlaanderen. Via de wandelingen van Donderslag ontdek je enkele mooie vennen zoals Turfven en Ruiterskuilen.

Het wandelgebied Solterheide is het bosgebied bij uitstek in de Duinengordel. Enkele typische soorten die hier thuis horen zijn zwarte specht, ree en kleine ijsvogelvinder.

Voor elk wandelgebied is er telkens ook een aparte wandelkaart ontwikkeld. Deze kaarten kosten elk  2,5 en zijn vanaf 4 oktober te verkrijgen bij de lokale toeristische diensten.

PROJECT 'DUINENGORDEL' UIT DE STARTBLOKKEN

De "Duinengordel" is een uniek gebied van bossen, heide, duinen, graslanden en vennen van meer dan 3000 ha. (Dat is ongeveer een rechthoek van 10 km lang en gemiddeld 3 km breed !) Het wordt gekenmerkt door uitzonderlijke natuurlijke, landschappelijke en recreatieve waarden.

 RCA group

Het gebied ligt enkele kilometers ten noorden van het Nationaal Park Hoge Kempen.

Oudsberg - 10 juni 2011: Vlaams Minister voor Natuur en Cultuur Joke Schauvliege ontdekt samen met vertegenwoordigers van de 4 betrokken gemeenten, de provincie Limburg en het Agentschap voor Natuur en Bos, de schatten van de "Duinengordel".

De betrokken gemeenten Meeuwen-Gruitrode, Opglabbeek, Bree en Maaseik willen samen met het Agentschap voor Natuur en Bos een ge ntegreerde visie voor dit gebied uitwerken. Op 10 juni werd met dit doel een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de betrokken gemeenten en de Vlaamse Overheid.

De inbreng van de lokale mensen en van belanghebbende partners is essentieel in dit project. In werkgroepen rond de thema's toerisme, natuur en erfgoed wordt informatie verzameld en worden vervolgens idee en voorgesteld en getoetst. Ook met de private beseigenaren wordt via de Bosgroepen Hoge Kempen en Noord-Oost-Limburg samengewerkt. Dat levert heel wat voordelen op. Het maakt bijvoorbeeld een samenhangend netwerk aan paden voor ruiters, wandelaars, fietser en mountainbikers mogelijk. Op die manier kunnen we de natuur in stand houden  n ze tegelijkertijd ten dienste stellen van de mensen!

Alle info op: www.duinengordel.be

COLOFON

REDACTIE: RLKM vzw
FOTOGRAFIE: Erwin Christis, Anneleen Mengels, RCA group, Misjel Decler, Guy Van Grinsven, Kristien Wintmolders, Regionaal Landschap Kempen en Maasland vzw

ONTWERP: www.via-via.be DRUK: Drukkerij Moderna
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:
IGNACE SCHOPS
Winterslagstraat 87, B-3600 Genk
Tel: +32 (0)89/32 28 10, Fax: +32 (0)89/32 28 19
e-mail: info@rlkm.be, website: www.rlkm.be

MET DE STEUN VAN:

